

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 250 Lei. — Șase luni 130 Lei. — Trei luni 75 Lei. — Pentru străinătate un an 500 Lei. Pentru America 4 Dolari.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Prețul inserțiunilor: un șir pețit 4 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză —

Articole nepublicate nu se înapoiază.

Reforma școlară

(x) Noul proiect de lege școlară asupra învățământului primar este întâmpinat din partea parlamentarilor minoritari sași și a presei săsești cu atacuri furtivoase la adresa guvernului.

Oamenii trăiți în prerogative și privilegii, la care nu vreau să renunț nici azi, cer între altele ca statul să înființeze și să întrețină școli primare cu limba de predare a minorităților, pretutindeni unde se află cel puțin 30 de copii în vârstă de școală ai unei minorități, iar limba de predare în toate cele 7 clase primare pentru minorități să fie limba respectivei minorități.

Fiindcă se face mereu invocare la tratatele de pace, să ascultăm ce spune tratatul dela Trianon din 9 Dec. 1919 articolul 9:

«Cetățenii români cari aparțin la minoritățile de rasă, religie sau limbă, se vor bucura, și de drept și de fapt, de același tratament și de aceleași garanții ca și ceilalți cetățeni. Și anume, vor avea dreptul egal de a înființa, conduce și controla pe propria lor socoteală, instituții de binefacere religioasă și sociale, școli și alte instituții de educație pe lângă dreptul intrinsec al limbii lor și al liberului exercițiu al religiei lor».

Va să zică, pe socoteala proprie, se pot susține școli; statul român însă nu este îndatorat să se îngrijească de susținerea școlilor înființate de minorități și cu limba de predare neromână.

Legea nouă școlară asigură dreptul minoritarilor de a se cultiva, în acest sens, folosind limba proprie în școala primară, dar nu stă scris nici într-un tratat de pace că statul ar fi oprit de a impune învățarea limbii oficiale în toate categoriile de școală. Nu este vorba de a stăngeni minoritarii în cultura lor națională sau în credințele lor religioase, ci de a apăra interesele înalte ale țării și ale acelor cari, nu din vina lor, au rămas în ale culturii îndărătul altor concetățeni favorizați de soarte și împrejurări.

Noi știm că guvernele țării noastre au subvenționat și subvenționează școli minoritare săsești și că refuză ajutor pentru școlile noastre confessionale.

Mai știm că: Institutele de învățământ minoritare au sporit sub dominațiunea română, și situația lor este neasemnat mai bună, decât sub fosta stăpânire ungară.

Afară de aceasta, în școlile secundare ale statului, între obiectele obligatorii este introdusă și limba germană. Școlarii români învață nemțește, literatura și știința germană este apretă în toate cercurile românești, cărțile nemțești se citesc la noi în unele locuri chiar mai mult decât cărțile noastre, școlile nemțești sânt cercetate de multă tinerime română...

Ce va fi îndemnând după, toate acestea, pe concetățeni noștri sași să se arate extrem de îngrijorați, că li se periclitează limba, pe care noi înșine căutam să ni-o însușim? Nu vor fi având încredere în

viitorul stăpânirii românești asupra Ardealului și voiesc prin urmare să-și lege soartea de cei ce se inspiră din testamentul cutărui răposat episcop călcător de jurământ? S'ar părea că acesta e adevărul, socotind cuvintele ce s'ar fi rostit la o întrunire publică a numiților concetățeni, când unul dintre oratori și-a permis să prorocască «sfârșitul apropiat» al dominațiunii române în Ardeal, — sau când confrăii dela *Tagespost*-ul sibian (în nrul din 6 April 1924), se cred îndreptățiți să scrie, în combaterea proiectului de lege școlară, că poporul român «ar mai putea ajunge din întâmplare sub stăpânire străină», — cum au ajuns sașii, — («wenn es zufällig unter fremde Herrschaft käme»).

În fața acestei strategii politice școlare a celor ce declară că n'au încredere în statul român și în viitorul său, constatăm *năzuințe străine* de consolidarea acestui stat, care va avea prin urmare datoria de a îngriji cu atât mai vădit de felul creșterii cetățenilor săi de mână.

Între argumentele ce se aduc împotriva încheierii mult pomenitului concordat, p. r. T. Popescu aduce, într-un ziar din capitală, și următorul:

Concordatul va cuprinde și pe românii-uniți, pentru că așa vor clericii uniți. Poporul român unit nu'l vrea; el ar voi bucuri să se înalțare la religia strămoșască ortodoxă; dar, din nefericire, e împedecat prin teroare religioasă. Românii-uniți sânt însă trup și suflet din trupul și sufletul neamului nostru ortodox, din care au fost rupți prin înșelăciune, de către catolici la 1691. Orce act făcut prin înșelăciune și violență

FOIȘOARA

O carte nouă

La începutul acestui an a ieșit de sub tipar un studiu voluminos de peste 300 pagini: «*Catolicismul unguresc în Transilvania și Politica religioasă a statului Român*», de Dr. Onisfor Ghibu, profesor la Universitatea din Cluj, membru corespondent al Academiei Române».

1. Scopul cărții.

Scopul acestei cărți pe care ni-l spune autorul însuși în prefață, este să arate că toate pretinsele drepturi strămoșești ale catolicismului unguresc, inclusiv «*autonomia*» lui sânt simple ficțiuni, cari nu pot fi tolerate și că starea lor de fapt nu este altceva, decât provocare la adresa Statului român.

Catolicismul unguresc, care este și astăzi ceea ce a fost de sute de ani: un instrument politic, trebuie redus la rostul lui pur religios și pus de acord, în forme corespunzătoare stărilor de azi, cu viața religioasă a întregii țări, de

care, în mod cu totul necreștinesc, se ferește neconținut.

Și autorului cu un zel și acuratețe care merită toată lauda, consultând peste 800 de izvoare, îi și succede să documenteze și să deschidă ochii tuturor și cu deosebire bărbatilor noștri politici asupra pericolului celui mare al catolicismului unguresc, carele astăzi pe teritoriul României-mari este un instrument puternic de maghiarizare, iar «*frații*» noștri cari înainte cu 200 de ani au fost prinși prin momeli în cursa lor, se fac coadă de topor și le țin isonul.

În Introducere autorul arată că problema confessională nu este o simplă problemă religioasă ci este o problemă de stat în sensul superior al cuvântului... Arată că de la alipirea noastră la vechiul regat român nu s'a făcut nimica temeinic pentru îndrumarea spre bine a chestiunii confessionale, ci cei mai mulți dintre bărbaii de stat s'au multumit pur și simplu să nu atingă problema, respectând vechile autonomii, dușmane nouă, în formele în care ele se găseau la 1918, și permițând chiar constituirea extra legem a unor autonomii bisericești, cari înainte nici n'au existat.

II. Situația ilegală a confesiunii romano-catolice.

În acest capitol autorul arată, că biserica romano-catolică reprezintă în Transilvania o forță cu atât mai mare cu cât în trecut a fost ajutată și de Papalitatea și de Regalitatea ungară, în condiții care de veacuri întregi nu s'au mai întâlnit nici într-o altă țară. Biserica romano-catolică din fosta Ungarie nu reprezintă numai tradiționala ofensivă religioasă a catolicismului spre Orient, ci și ofensiva națională maghiară față de națiunile nemaghiare. Catolicismul în Ungaria dela 1867 înceace, a fost mai național decât ortodoxismul rusesc în Basarabia sau decât cel grecesc în Macedonia. În ultimele 4 decenii, ajutor efectiv de statul ungar a maghiarizat în proporții înspăimântătoare populațiile catolice nemaghiare ale țării și a împedecat în dezvoltarea lor religioasă și culturală popoarele necatolice.

Sporirea vertiginoasă a Ungurilor în Transilvania după 1867 este datorită nu numai politicii propriu zise de stat, ci și politicii purtate de biserica catolică, care n'a avut în vedere întâi interesele religioase ale credincioșilor ei unguri,

e însă *nul de drept*. De aceea, noi, neamul românesc întreg, nu am recunoscut și nu trebuie să recunoaștem nici odată *unirea*, cum nu am recunoscut stăpânirea prin forță, dar fără drept, a ungarilor asupra Ardealului nostru, cum n'am recunoscut răpirea prin forță a Bucovinei și a Basarabiei, — ceea ce ni-a dat *dreptul* să le revendicăm la 1916; tot așa nu trebuie să recunoaștem cu nici un preț «unirea», căci am perde definitiv *dreptul* de a readuce pe acești frați iubiți, când va suna ceasul. Ori, tocmai acest lucru vrea clerul român unit: Prin concordat, guvernul român să recunoască față pe papa dela Roma — *șeful uniților*, cum îl numește mitropolitul Suci dela Blaj, — că românii uniți îi aparțin, adică «unirea» a fost un act valabil. Cu nici un preț, nu trebuie să facem acest lucru.

Când șeful unei biserici nu este român, e firesc ca el să-și aplece interesele sale proprii, care însă nu sânt totdeauna și ale țării.

Ce este romano-catolicismul în Transilvania și Ungaria. Păr. Ion Lupăș, profesor universitar, a ținut zilele acestea la Brașov o conferință depre minoritățile confessionale din țara noastră. Cu raport la romano-catolicism, conferințiarul a desfășurat următoarele idei:

Cea mai veche confesiune minoritară și cea mai bine organizată până astăzi, — sprijinită de formidabila forță a papismului, — este catolicismul. Ungaria milenară, care căpătase numirea de *Regnum Marianum*, avea misiunea să răspundă, prin regii ei «apostolici», catolicismul în Orientul Europei. Toți domnitorii Ungariei au căutat să îndeplinească acest rol, văzând în puterea bisericii catolice garanția propriei lor stăpâniri. Catolicismul se și arată recunoscător astăzi pentru serviciile aduse în trecut, identificându-și interesele cu cele ale Ungariei naționaliste. Conferințiarul citează cuvintele pline de înflăcărare patriotică ale unui episcop catolic, roșite cu ocazia desvelirii la Budapesta a statuiilor irendentiste.

Episcopia romano-catolică dela Alba-Iulia, cu tot sprijinul ce-l avea din partea puterii politice, n'a fost în stare să facă oarecare cuceriri în poporul român, care ținea la ortodoxie.

Act revoltător

În comuna *Slimnic*, din protopresbiteratul Sibului, parohul bisericii noastre este expus de câteva săptămâni la acte criminale, săvârșite împotriva sa — după cum se presupune — din partea locuitorilor sași, ai acestei comune.

În timp scurt de trei săptămâni s'au pus adică focuri de opt ori la casele parohiale, asupra cărora mâni nelegiuite au aruncat noaptea sau ziua în absența preotului de acasă, cocieni de porumb muiati în petrol și aprinși, pentru a provoca un incendiu. În acest chip au izbutit să prefacă în scrum șura, grajdul, fânul, nutrețul ș. a. din curtea parohului nostru. Ura nesăbuită a sașilor, cari terorizează pe românii acestei comune, provine din faptul că numele case parohiale, cumpărate de curând, se găsesc în cartierul locuit de sași al comunei.

nemți slovaci etc., ci pe cele ale nației ungarești. Astfel s'a întâmplat, că în cele mai multe regiuni ale țării, elementul catolic s'a maghiarizat aproape complet.

În toate orașele vechi Ungariei elementul catolic german s'a contopit cu cel unguresc; în Banat șvabii catolici și au pierdut ființa lor națională, întocmai ca Rutenii din Maramureș și ca Slovacii din nordul Ungariei. În Transilvania orașele s'au maghiarizat și s'au jidovit în ultimii 40 de ani grație nu numai politicii de stat, ci, în mare parte, acțiunii bisericii catolice care a pus mai presus de interesele moralității și ale creștinătății, pe acelea ale politicii ungurești de desnaționalizare.

Este posibil să întreabă autorul, ca un stat nou cum sântem noi, să conștientizească fără nici o discuție status quo-ul unei biserici care numai cu numele a fost biserică creștină, dar care, în realitate a fost un simplu instrument de distrugere atot ce nu era unguresc? Ajunge la concluziunea, că situațiunea actuală nu se mai poate tolera, ci trebuie radical revizuită în conformitate cu dreptatea și cu noile stări de drept.

Autoritățile administrative — o spunem cu regret — nu și au făcut, până acum, datoria de a cerceta și a lua măsuri împotriva tăciunarilor. Secretarul comunal, sas, e cunoscut ca om dușmănos al românilor încă de pe vremea rășboului; primarul român încapabil, jandarmii actuali asemenea. Ear dl prefect al județului întârzie să iee măsurile de lipsă.

E, prin urmare firesc, ca oamenii din Slimnic să fie extrem de revoltăți și din nou să ceară autorităților luarea de urgențe măsuri împotriva tuturor celor păcătoși și nemernici.

Nu se mai poate tolera astfel de provocare, cum este a elementului săsesc, care se crede a fi și astăzi sub scutul unui regim de favorizare pentru dănsul și prigonire pentru noi.

Asupra cazului vom reveni.

Suveranii români în Franța

Primirea făcută Suveranilor noștri la sosirea în Paris, Vineri în 11 I. c., a fost dintre cele mai călduroase. Mulțimea de pe străzi i a aclamat cu însuflețire. Atât la Eliseu, cât și la Primărie, Regele și Regina României au fost primiți în mod solemn de președintele republicii franceze, dl și dna Millerand, și de municipalitatea Parisului. S'au rostit cuvinte de laudă la adresa poporului român și s'a mulțumit Suveranilor noștri pentru onoarea ce fac Parisului vizitându-l și pentru care capitala Franței exprimă omagiile sale de respect și admirație Regei și Reginei românilor.

În răspunsul său, Suveranul nostru a zis: *De un secol încoace, beneficiind de ospitalitatea voastră frățească, tinerile noastre generații una după alta au venit la Paris să se inspire de libertățile voastre, să studieze instituțiile voastre democratice, să se instruiască în școlile, în universitățile și în laboratoarele voastre, și să se adape la izvorul neperit al ideilor genului francez. Când a sunat ceasul luptei pentru dreptatea și independența naționalităților, România s'a ridicat inspirată de aceleași idei de dreptate, și în mod natural a luat loc lângă Franța. Această frăție de arme a strâns și mai mult legăturile tradiționale care unesc țările noastre, ceea ce le va permite și în viitor să urmărească opera comună a păcii. Regina și cu mine nu vom uita niciodată primirea călduroasă pe care ni-o face Parisul. Va mulțumim pentru sentimentele ce-afi exprimat în numele comunei Paris și a departamentului Senei și urmă prosperitate capitalei voastre, care este un cămin de civilizație ce se bucură de admirația tuturor românilor.*

III. Catolicismul.

În mod clar arată autorul ce este catolicismul, și documentează că adevărata biserică de a toată lumea, adică catolică, este biserica ortodoxă răsăriteană.

Cuvântul «ortodox» nu este antipodul cuvântului «catolic» ci numai o determinare mai de aproape a acestuia. Arată că «catolicismul» nu este identic cu «papismul» iar faptul, că în părțile noastre sub «catolicism» a ajuns să se înțeleagă dela o vreme încoace exclusiv biserica atârnatore de papa dela Roma, — aceasta nu schimbă întru nimic esența lucrului. Papistașii sânt liberi să se creadă și să se numească catolici, întrucât cum și noi orientalii sântem în drept să ne socotim noi adevărații catolici, cari am păstrat curată învătătura lui Hristos și practicăm principiile vieții creștine în adevărata lor curățenie.

Arată, că catolicismul unguresc nu a fost altceva decât o armă politică. În fosta Ungarie, națiunea dominantă se socotea pe sine singură în drept să trăiască pe acest pământ. Noi eram o simplă «misera plebs contribuens»; «națiunea»

Manifestațiile din Basarabia

În Chișinău basarabean s'au întrunit în 27 Martie (9 April) 1924 frați sosiți din toate unghiurile României, moldoveni, munteni, ardeleni, bănățeni, veniți ca delegați ai ținuturilor românești, să participe la serbarea aniversării reînnoirii unei frumoase provincii la sinul Moldovii, din care a fost smulșă și ținută în robie mai mult de un veac.

Manifestațiile de alipire către Patria-mamă au fost dintre cele mai mărețe. Mulțimea, fascinată de sentimentul iubirii de țară, a izbucnit în urale entuziaste ce nu se pot descrie.

În catedrala, înfășată de lume, au săvârșit serviciul divin I. P. S. S. Arhiepiscopul Gurie, PP. SS. LL. Episcopii Visarion Puiu și Nectarie Cotlarciuc, asistați de clerul din Chișinău.

După serviciul religios, I. P. S. S. arhiepiscopul Gurie a pronunțat o înimăoasă cuvântare, zicând că republica moldovenească între Prut și Nistru îndemnată de rudenie de sânge cu frații români din regat, s'a unit pe vecie la patria-mamă. Unirea a fost hotărâtă de Statul Țării, de fostul parlament al republicii moldovenești. I. P. S. S. a arătat că de repede s'au naționalizat instituțiile din Basarabia. Insistă asupra marelui rol ce l-a avut biserica în înfăptuirea acestei uniri sufletești, care va rămânea în vece indestructibilă. Subliniază importanța serbărilor de azi, când se împlinesc 6 ani de viață liberă națională și de când spiritul românesc se dezvoltă slobod și nestingherit; arată apoi că românii basarabeni unindu-se de bunăvoie cu țara mamă, i-au înlăturat libertatea națională contra tuturor dușmanilor. Termină cu cuvintele: «Cele ce gustă dulcele, nu mai voeste amarul. Acel ce a trăit o clipă liberă, nu mai poate primi subjugare». Voim să fim liberi, liberi pe vecie și uniți cu țara mamă. Prin această vom asigura libertatea noastră națională».

După solemnitatea din catedrală, s'a ținut în fostul local al Statului Țării o sedință festivă, în prezența miniștrilor, parlamentarilor, delegaților și a reprezentanților tuturor autorităților.

După discursul dlui ministru I. Inculceș, au luat cuvântul: președintele camerei deputaților, dl M. Orleanu, președintele senatului, dl M. Fekide, prim ministrul dl I. I. C. Brătianu, care a vorbit apoi și în curtea Statului în fața mulțimii locuitorilor adunați, arătând în cuvinte înflăcărte dragostea care unește pe toți frații patriei române. Ovații însuflețite răspund la aceste declarații de frăție între toți fiii neamului.

Șeful guvernului român și-a terminat discursul cu următoarele cuvinte:

Neamul românesc este hotărât să-și aplece drepturile și să nu le lase să fie știrbite din nou azi, când după atâtea încercări și trude a redobândit prin ele puțința de a-și îndeplini menirea sa în civilizația lumii.

Sântem doritori de pace, avem nevoie de ea, traică și fecundă pentru rodirea minunatelor însușiri ale neamului și ale țării noastre, pentru realizarea fantezelor noastre aspirațiuni de cultură și de propășire împreună cu lumea întreagă; simțim pentru civilizația universală

erau numai ei Ungurii. Tot aceeași concepție o aveau și în cele religioase: «Biserica sfântă» erau numai ei «catolici», noi eram «schismatici» și «eretici», cari eram pur și simplu tolerați.

Pe această concepție intolerantă și exclusivistă și-au întemeiat unguirul catolicismul lor care în mod firesc a trebuit să fie și a fost toată vremea de dreptul anticreștinesc. *Istoria catolicismului unguresc nu este istoria unei religii a iabirii deapropoelul, ci istoria unei religii a urei și a dominațiunei a tot ce nu l unguresc; în ea nu este aproape nimic divin; totul este lumesec.*

Arată apoi, că adevărații catolici în țara noastră sântem noi ortodocșii, iar catolicismul unguresc a purtat contra noastră o adevărată cruciadă.

(Urmează)

Anuar. A apărut Anuarul al 4-lea al liceului de stat «Gheorghe Lazăr» din Sibiu 1822—1923, publicat de: Dr. Ioan Bunea, director. Cuprinsul: Discurs funebru, de dir. Dr. Ioan Bunea. Din trecutul liceului nostru de dir. Dr. Ioan Bunea. Prin România Mare, excursie descrisă de profesorul Alexandru Giurgiea. Două excursii școlare, de profesorul Valeriu Hurdu. Date școlare

nevoia restabilirii vieții internaționale active și amicale; dorim relații de bună vecinătate pe toate granițele noastre; inima și conștiința solidarității noastre ne cer să aducem cu cetățenii acestor țări o viață frățească, cu spor pentru unii și alții, în folosul statului; să-și lege hotărât sufletele în jurul lui și a Coroanei celei neprețuite și să asigurăm astfel viitorul care ne unește de acum; să contribuim la libera dezvoltare a unei sănatoase și puternice democrații.

Războiul ni-a lăsat moștenirea lui firească de lipsuri și nevoi, care nu ni-au permis nouă ca și celeritate state să ne regăsim deodată într-o stare organică normală. Simțim încă suferințele la care a fost cu neputință să le punem capăt. Jertfele suferite în luptă ne impun datoria unei temeinice reorganizări a instituțiilor noastre de tot soiul. La această avem nevoie de a contribui cu toții, cu cea mai caldă dragoste și cel mai larg simț de egalitate. Pentru realizarea ei stă cheazăse înfrățirea noastră, pe care o regăsim în Basarabia azi ca în vremea lui Ștefan cel Mare cu neperitoarele ei însușiri strămoșești. În ele, România are nescutitul izvor spre a-și îndeplini menirea în Orientul Europei).

(Nesfârșite aplauze au acoperit discursul primului ministru).

S'a desvîlit, după aceasta, placa de comemorare a mareșului al unirii în sala Statului Țării.

Ovațiuni nouă au provocat defilarea trupelor în fața catedralei, a tinerimii școlare, precum și cortegiul istoric și carele alegorice. În sala teatrului s'a servit banchetul dat de primărie și s'a glorificat, în cuvinte înălțătoare și sincere, măreția zilei. Au luat cuvântul cu acest prilej: primarul orașului, reprezentantul Academiei, prim-ministrul Brătianu, Arhiepiscopul Gurie și Mitropolitul primat Miron, care a vorbit despre legăturile sufletesti ce unesc pe toți fiii țării și dragostea ce ne leagă de basarabeni.

Serbările s'au sfârșit cu vizitarea așezămintelor de seamă ale orașului.

Corul institutorilor din Praga

(x) A cântat Duminecă seara pentru prima oară la noi și, cu întâiul cântec, cu imnul regal, întonat în limba cehă, a fascinat întreg auditorul din sala mare tixită dela Urania.

Elogiile mari, ce se aduc acestui cor din partea criticilor muzicali ai țărilor apusene unde a concertat încă pe la 1911, sânt cu desăvârșire îndreptățite.

Coriști, peste 50. Îți fac impresia că ar fi cu toții soliști. Numai un popor muzical, cum sânt cehii, poate să producă efectele uimitoare, de care am fost cuprinși în seara concertului, unic în felul său.

Corul dela Praga, care ni-a dat atât lucrări de artă complicată, cât și cântece cche, slovacești și române, excelează în toate: are dirigent virtuos, voci de artiști, disciplină incomparabilă, siguranță și precizie în compozițiile cele mai grele, și un ansamblu dus la cea mai înaltă perfecțiune. Negreșit, e vorba de talent extraordinar, dar și de muncă nu puțin la mijloc.

Publicul românesc, în frunte cu I. P. S. Sa Mitropolitul nostru Nicolae, a ovaționat și felicitat pe acești distinși apostoli ai culturii, cari fac atâtea cinste țării și poporului lor, astăzi depin stăpân asupra sorții sale.

După întâiul concert sperăm să auzim corul, cât mai curând, la al doilea.

Act de recunoștință

Adunarea generală a institutului de credit și economii «Albina» din Sibiu a binevoit a vota din cvota de binefacere un ajutor de 2000 Lei pentru fondurile «Reuniunii meseriașilor români din Sibiu».

Pentru acest dar generos exprimăm sincera mulțumită a Reuniunii.

Sibiu, 10 April 1924.

Pentru comitet:

George Poponea,
prezident.

Ștefan Duca,
secretar.

INFORMAȚIUNI

Act de mulțumire. Subsemnatul, în numele comitetului parohial și al poporului din comuna Calbor, județul Târnava-mare, mă simt îndemnat a aduce cele mai caldăroase mulțumiri dlui Moise Neagoe din Calbor, aflător în America. Dsa, la apelul trimis, ni-a colectat suma de 10700 Lei, — în dolari 56, cenți 50 — pentru repararea bisericii. Au contribuit următorii: Moise și Ana Neagoe, 12 dolari, Ioan Brumboi 10 dolari, Ioan Joanta 5 dolari, Ioan Căndea 5 dolari, George Bălaș 5 dolari, Pavel Brumbea și soția 5 dolari, toți din Calbor; Teofil Suciu din Criș 5 dolari, Iosif Hațegan din Cetea, jud. Alba-Iulia 5 dolari, Grigore Aron și soția Sofia din Galați 2 dolari, Ioan Arintin din Dobrița 1 dolar, Ștefan Lazar 1 dolar și Ioan Muntean din Săsebeș 50 cenți. Primească marinimșii donatori mulțumirile noastre. Dumnezeu să le răsplătească din bogatele sale daruri. Pr. **George Șolea.**

Școlare. În Septembrie se va înființa în Cluj o școală elementară de comerț, care va funcționa în actualul local al Academiei comerciale. Tot acolo se va înființa în Cluj o grădiniță de copii. În acest scop, ministerul de instrucție a invitat primăria locală să ia toate măsurile pentru furnizarea materialului necesar și pentru angajarea personalului administrativ.

De imitat. Monopolul biuturilor spirituoase se introduce în Polonia. În acest sens guvernul va prezenta o lege parlamentului.

Neglijență. Un confrate brașovean, care ține să se ocupe de chestiuni bisericești ardelen, anunță despre alegerile deputaților la sinodul arhiepiscopescan săvârșite în partea locului, următoarele: «Deputat din cler în *consistorul mitropolitan* a fost ales S. S. preotul Dr. N. S. . . ». — Unde se va fi găind acest consistor mitropolitan?

O casă cu 2 miliarde lei, sau 11 milioane dolari americani, s'a vândut de curând la New-York. Această casă are 51 etaje.

STIRI LOCALE

Teatrul. Miercuri în 16 și Joi în 17 April a. c. se reprezintă în sala teatrului nostru tragediile *Maria Stuart* de Schiller, și *Otello* de Shakespeare, jucate de artiști bucareșteni ai companiei Tony Bulandra, cunoscuți ca interpreți valoroși ai rolurilor din piese moderne și clasice. Reprezentațiile se încep la ora 8 seara.

Reprezentări religioase. Reuniunea asilului de femei germane din Sibiu va reprezenta, începând de acum și până la finea lui April: Viața și moartea lui Iisus în 12 tablouri. Tablourile sânt: 1. Intrarea lui Iisus în Ierusalim; 2. Iisus își ia adio dela Maria și dela învățăceli; 3. Iuda; 4. Spălarea picioarelor și cuminectura; 5. Înaltul stat; 6. Iisus pe muntele măslinilor; 7. Iisus înaintea lui Iuda; 8. Iisus înaintea lui Pilat și moartea lui Iuda; 9. Iisus ducând crucea; 10. Răstignirea; 11. Luarea de pe cruce; 12. Învierea. (Nrii 11 și 12 numai cu tablouri vivante).

Depunerea jurământului. Duminecă în 6 l. e. la ora 10, în cazarma Mihai Viteazul recruții reg. 90 Inf. și ai celorlalte formațiuni din garnizoană au depus jurământul de credință către tron și patrie. Solemnitatea s'a început cu serviciul divin, celebrat de prot. militar I. Dănciă. De față erau autoritățile militare, reprezentate prin dñii generali Piri și Constantinescu, autoritățile civile reprezentate prin dl Boiu, prefectul județului, dl Petrescu, președintele tribunalului, dl Ștefănescu, prefectul poliției, dl Gherghel, șeful siguranței, reprezentantul primarului orașului, reprezentanții celorlalte confesiuni ș. a.

Convocarea. P. T. părinți, tutori și binevoitori ai grădini de copii de stat Nr. 1 din Sibiu, str. Avram Iancu 6, sânt convocați conform Art. 98 Decret lege pentru organizarea comitetelor școlare, la adunarea generală ce se va ține în 20 April 1924, Duminecă Floriilor, ora 12 a. m. în localul grădini de copii; ear dacă numărul alegătorilor nu va fi cel mult $\frac{1}{2}$, adunarea se va amâna pe ziua de Marți după sf. Paști la ora amintită. Obiecte: Aprobarea bugetului pe 1924. N. Iordan, preș. **Maria Sasu**, secretară.

Târgul de primăvară al Sibiului se ține în modul următor: târg de oi în 22 și 23 April, târg de vite în 29 și 30 April, târg de cai în 1 și 2 Mai, târg de mărfuri în 3 Mai 1924.

CĂRȚI ȘI REVISTE

Revista Teologică. A apărut Nr. 4 din 1924 cu următorul cuprins: N. Colan: Hristos a înviat! D. D. Achimescu: Cântatul Căcoșului. Dr. G. Ciuhandu: Inapoi, la apostolii sau Portițele canonice ale statutului organic. Donar Muntean: Pe dealul Căpăținii. N. Colan: Ortodoxia în esența ei. Dr. I. Felea: Datoria preotului de a se mărturis. V. Lazărescu și N. Colan: Mișcarea literară: Creștinismul și studiul naturii. Curs de Introducere în Noul Testament. N. Culce: Cronica bisericăscă-culturală: Perspectiva unirii bisericilor — în lumină ortodoxă. Turcia profană. Inaugurarea unei universități catolice. *.* Note și informații.

Reforma agrară. A apărut în Paris, în editura Jouve & Cie, un volum sub titlul: «*La reforme agraire en Roumanie et les optants honnors de Transylvanie devant la Société des Nations, Mars-Juillet 1923*». Conține toate actele privitoare la chestiunea expropriării optanților maghiari. În deosebi interesante sânt expozele făcute de contele Albert Apponyi și dl N. Titulescu în fața consiliului Societății Națiunilor în ședința sa din 5 Iulie 1923. Pe temeiul luminărilor expunerii făcute din partea delegaților României, consiliul a respins cu unanimitate teza susținută de guvernul maghiar prin glasul contelei Apponyi, care n'a întârziat nici de astădată a prezenta între optanții «nedreptățiți» și bisericile maghiare (romano-catolice, unitare și calvine), «marile rezervoare ale culturii maghiare în Transilvania» (pag. 127). În lupta aceasta oratorică, delegatul maghiar a ieșit biruit.

La Mărișel și Fântânele

E sigur, că puține momente din luptele anilor 1848—1849 se pot asemăna cu cele dela Mărișel și Fântânele. Aici n'au luptat numai ostașii, ca de obicei în alte lupte, ci au fost luptele întregului nostru popor din acele părți.

În 26 Februar 1849 o ceată de 600 de honvezi (ostași maghiari) se apropia dela Gilău spre Mărișel, cu gândul să jăfuiască această comună. Locuitorii prinzând de veste i-au întâmpinat la «Vârful Bătrânei», trăgându-le o bună bătaie. Ca să-și răsbune pentru înfrângerea suferită, în 12 Martie aceiaș an au venit 1000 de honvezi asupra Mărișelului. Bărbații apărători s'au așezat în strămoarele munților dealungul drumului, pe care aveau să vină dușmanii, ear femeile lor pe vârful munților, să observe mișcările și să dea semnalul, când trebuie să atace. Bravele femei, conduse de Pelagia Roșu, o mamă vitează, a cărei fiu era sutăș în armata lui Avram Iancu, s'au pus călări, s'au îmbrăcat bărbătește și când dușmanul a intrat în văgăunile munților și putea fi atacat, deodată din toate părțile, au început să sune din buciune. Lupta a fost scurtă. Dușmanul nu știa pe unde s'o ia mai curând la sănătoasă, lăsând pe câmpul de luptă 30 de morți și mulți răniți. Peste 100 de inși au fost înecați apoi în Someșul rece.

Tot așa a fost la Fântânele, unde căzu mort însuș comandantul Vasvâri. Lupta au condus-o tribuni Nicolae Corcheș și Iacob Olteanu cu vânătorii lor. Și aici au dat puternică mână de ajutor femeile, care erau foarte îndărjite pentru jaful și pârjolul făcut de răsculații maghiari câteva zile mai înainte prin satele lor odinioară atât de înfloritoare.

Aceste locuri de vetele românească vrea să le însemne «Asociațiunea» cu câte o peatră comemorativă. Toți românii și patrioții adevărați sânt în urmăre, îndatorăți să-și dea mână de ajutor, cumpărând din biletele dela loteria ei, din Sibiu str. Șaguna 6, sau dela băncile noastre din centrele mai de seamă, — fiindcă între scopurile acestei loterii este și acesta.

La 1 Iulie se ține tragerea a treia a loteriei. Mai sânt de sortat câștiguri în sumă de trei milioane lei.

Posta redacției

Pr. I. P. în Cr. Situația s'a schimbat. Trimiteți alt ceva.

Citiți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

În «Biblioteca Bunului Păstor» au apărut:
Nr. 1. «*Taina pocăinței*». Studiul pastoral de I. Hanzu. Preț 1 leu.

Nr. 2. «*Clerul și chestiunea alcoolismului*». Traducere de V. Oana. Preț 4 lei.

Nr. 3. «*Centenarul seminarului Andreian*». Disertație de Dr. A. Crăciunescu. Preț 1 leu.

4. «*Chemarea preoșilor noștri*». Considerații de actualitate, de mai mulți. Preț 5 lei.

Nr. 5. «*Șase predici pentru Duminicile postului mare*» și «*Un cuvânt pentru ziua Învierii Domnului*», de mai mulți. Preț 2 lei.

Nr. 6. «*Îndrăznești, eu am biruit lumea*». Predici pentru timp de război, prelucrate după I. Kessler, de Dr. N. Băian și I. Moșoiu. Preț 2 lei.

Nr. 7-8 «*26 Predici la credința creștină sau Tăcurea Crezului*». Traducere de episcopul Nicodem al Hușilor. Preț 10 lei.

Nr. 9. «*Petru Maior și Unirea*» de părintele Terenție. Preț 2 lei.

Nr. 10. «*Schisma românească*» sau «*Unirea cu Roma*». Preț 2-50.

Nr. 11. «*Studiul pastoral în biserică românească*», de arh. Iuliu Scriban. (Extras din Revista Teologică).

Nr. 12. «*Ortodoxia și creștinismul apusean*». Prelucrare din rusește de P. S. Sa Nicodem, episcop al eparhiei Hușilor. Preț 1 lei 8.

Numerii 1, 2, 3, 4, 7-8, 10, 11 și 12 se pot comanda la administrația «Revistei Teologice», Sibiu, str. Mitropoliei 32, trimițându-se pe lângă prețul arătat mai sus și porto postal.

La **Librăria Arhiepiscopalească în Sibiu**, se mai află de vânzare

Noul Testament

(cu litere drile)

de

Andrei baron de Șaguna

Preț: crud 1 lei 6—, broșat 1 lei 10—, plus porto postal 1 lei 5—.

La **Librăria Arhiepiscopalească din Sibiu** se află de vânzare

Părți alese din Biblie

tipărită cu litere latine, cu binecuvântarea I. P. S. Sale Dnii Ioan Mețianu, arhiepiscop și mitropolit.

Preț legat 25 Lei plus porto postal 5 Lei

La **Librăria Arhiepiscopalească din Sibiu** se află de vânzare următoarele

Tipărituri

Pentru școlile secundare:

Ziarul de casă.

Ziare de clasă pentru licee și civile, comerciale.

Coale pentru registre de exibite.

Tipărituri pentru bugetele școlare.

Procese verbale la examenele particulare.

Tipărituri pentru inventarele localelor școlare.

Bilet de informație la însușiri pt. fiecare elev.

Bilet de admoniarea elevilor.

Pentru școlile primare:

Registre pentru absenții și clasificări.

Matricole școlare.

Cronica școlară.

Redactor responsabil: Dr. George Proca.

La **Librăria Arhiepiscopalească** în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

— prețuri moderate —

Biblioteca Universală

una dintre cele mai de seamă Biblioteci apărute până acum la noi

Nr. 1 apărut 85 ◆ Prețul unui Nr. 1 Leu

Lumea copiilor

revistă săptămânală pentru copii, bine redactată, cu ilustrații colorate și instructive

— Prețul unui Nr. 3 Lei —

Se găsesc de vânzare la **Librăria Arhiepiscopalească în Sibiu**:

Din publicațiile scriitorului **Ion Gorun** următoarele volume:

Lume necăjită,

povestiri, 12 lei

Nu te supăra,

povestiri, 15 lei

Faust,

traducere din Goethe, 14 l.

La trimitere prin poștă a se adăuga 5 Lei porto postal.

Obraze și Măști,

17 lei

Robinson în Țara

Românească,

povestire din zilele noastre, 16 lei

Se caută

O casă spre cumpărare

constituitoare din: 2 odăi, bucătărie și accesorii.

A se adresa: **Strada Dumbrăvii Nr. 1.**

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului

Andrei Șaguna

Au apărut într-un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrații. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhiepiscopalească în Sibiu

Preț: 25 Lei

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întreprins pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțesti din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

Ilustrate pentru sf. Paști

cu inscripția **Hristos a înviat!**

— de o execuție artistică —

se află de vânzare la

Librăria Arhiepiscopalească în Sibiu

În **Librăria Arhiepiscopalească**

a sosit și se află spre vânzare

Din viețile sfinților

I. Spre Emaus

de

Mihail Sadoveanu și D. D. Patrașcanu

Preț: 1 lei 35—

plus spese postale: 1 lei 5—

La **Librăria arhiepiscopalească** se află de vânzare:

1. Mineiul lui Maiu

cu litere drile, tipărit în Sibiu, în tipografia episcopalească la 1854, legat, ceva cam întrebunțat, 120 Lei.

2. Mineiul lui Octomvrie

cu litere latine, tipărit în București, în tipografia cărților bisericești la 1908, broșat, neîntrebunțat, 60 Lei.

3. Didahii,

sau cuvinte de învățătură la Duminicile s. Parasim și la sărbătorile împărătești, ale lui Ilie Mîniat episcopul Cernic și Calavritei, tipărite de Veniamin, mitropolitul Moldovei, și retipărite în București în tipografia cărților bisericești la 1897, legat în piele roșie cu ornamente, neîntrebunțat, 220 Lei.

4. Psaltirea

publicată românește la 1857 de diaconul Coresi, reproducă cu un studiu bibliografic și un glosar comparativ de B. Petriceicu-Hașdeu. Ediția Academia Română. Tomul I. București, 1881, legat solid, neîntrebunțat, 80 Lei.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhiepiscopalești a apărut:

Istoria desrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII

de

Silviu Dragomir,

profesor universitar, membru al Academiei Române.

Vol. I.

Cu 150 documente anexate.

Preț 30 Lei.

Au sosit la **Librăria Arhiepiscopalească**

Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Noutăți literare: povestiri, călătorii, cărți pentru copii medicale, pedagogice, economice, povești; diverse biblioteci ca: Biblioteca pentru toți, Minervei, Căminul, Semănătorul, Scriitorii români, Steaua, Flacăra, Clipe de uitare, Scriitorii celebri, Foi volante, Pagini alese din scrierile români. Biblioteca Universală, Lumea copiilor, Steaua copiilor, Astra nouă, Biblioteca clasică, Biblioteca inimii, Biblioteca Energia.

Editura și tiparul Tipografiei arhiepiscopalești